

Gyöngytyúkok és oroszlánok

Kincses Károly:
Gróf Esterházy Mihály viselt dolgai és fotográfiái

FARKAS ZSUZSA

Eszterháza Kulturális Kutató- és Fesztiválközpont, Budapest, 2018, 263 oldal

Kincses Károly munkája kiváló minőségű, nagy méretű díszkötetben jelent meg, mely kiegészül Keppert József tanulmányával. Jó olvasmány, Baji Etelka szerkesztő precizitása pedig felismerhető nyomot hagyott a jegyzetapparátusban. A könyv főszereplője a rövid életű arisztokrata, aki Pozsonyban született 1853-ban, és Budapesten halt meg 1906-ban. Az élet számtalan szórakozást, élvezetet nyújtott számára, ahol megfordult, jelentős vagyonával nyomot hagyott maga után. A kötet szöveges részeiben kitérnek az eseményekben bővelkedő életútra, Esterházy Mihály utazásaira, kedvteléseire, de számunkra a legfontosabb mindezekből a kötet apropójául szolgáló album, mely 1881-ben készült.

Gróf Pálffy József gróffal és Liechtenstein herceggel vadászatra indultak Kelet-Afrikába, s az út során Esterházy fényképezett. Ebből az anyagból válogatta össze albumait, melyből vélhetően három variációt állított össze. Az impozáns méretű kartonlapokat egybe köttette, hogy emléket állítson az utazásnak, a vadászati sikernek. Az albumok egyikét megvásárolta az Eszterháza Központ, és így immár tulajdonosi jogokkal büszkélkedve jelentethette meg az itt bemutatásra kerülő impozáns kötetet. Az album

megtalálásának körülményeiről Keppert József írt tanulmányt *Közös múltunk határok nélkül – Esterházyak* címmel.

A fényképező arisztokrata életútját Kincses Károly tárja elénk. Sok idézetet közöl a korabeli lapokból, főként a *Vadász- és Versenylapok* kísérette figyelemmel a kirándulás menetét. Hosszan idézi Pálffy ekkor vezetett naplóját is, és kilencven nagy méretű reprodukción csodálhatjuk meg az utazáskor rögzített emlékeket. Az album első táblája 1880. december 31-én készült Suakinban; a kikötőt ábrázolja. Megfigyelhetjük a korabeli fotótechnikát: a víz szinte eglyé-nyegűen homoknak látszik, és ennek közepén áll a vitorlás. Az előtérben fekvő utazó alakja bizonyára a jelenlét igazát szándékozik bizonyítani.

A vadászskaland jellegzetes pillanatai között a lelőtt vadak játszották a főszerepet. A Liechtenstein herceg által lelőtt flamingó fejvel lefelé lógó teteme megrendítő. Az elejtett krokodil olyan, mintha élne. A herceg az egyik képen vadászával és fegyverhordozójával együtt látható. Esterházyt az övintézkedések ellenére is megmarta egy oroszlán, betegágát és orvosát a táborban is megörökítette.

A felállított sátor, a táborhelyek és környezetük, a folyók és fák egzotikus látványt nyújtanak. A fiatal magyar utazók találkoztak abesszin zenészekkel, arab tevehajcsárokkal, és azok téli szálláshelyeit is megtekintették. Kiváló táj- és életképek születtek Djebel Kassala környékén, a tamariszkuszterdő, a piac, az expedíció lakóháza jól sikerült művek. Egy tizenhárom felvételtől álló sorozat képei abesszin félmeztelen rabszolganőket ábrázolnak teljes és félalakos variációkban – fiatalok és szépek, élvezetes rájuk tekinteni.

Algeden falu látképének elkészítéséhez fel kellett mászni a közeli dombokra, hogy a sziklák közé ékelt különleges házakból kirajzolódhasson a település szerkezete. Massaua kormányzójának portréja 1881 májusában készült, az album utolsó táblája e várost ábrázolja kissé távolabbról. Jó lenne többet tudni az ábrázoltakról! Egy térkép is segíthetne bennünket: honnan hová jutunk? Vajon ez az album milyen helyet foglal el a fotótörténetben, a távoli országokat felfedező arisztokraták tekintetén keresztül látásmód mit és hogyan fedez fel a meztelen leányokon kívül a világból? A képek közvetlen kommentárjait hiányolva csak annyi bizonyos, hogy egy kiváló mester szemén keresztül látjuk a többnyire elhagyott vidékeket.